

RIKSFÄRDTJÄNSTEN I ÖSTRA SKÅNE

REGLER OCH TILLÄMPNINGSFÖRESKRIFTER

Beställarrådet för färdtjänsten i östra Skåne har vid sammanträde 2009-06-12 beslutat rekommendera de samverkande kommunerna i östra Skåne att anta föreliggande förslag till regler och tillämpningsföreskrifter för riksfärdtjänsten i östra Skåne.

INLEDNING

Riksfärdtjänst är en kommunal service som regleras i Lag om riksfärdtjänst (SFS 1997:735).

Med riksfärdtjänst avses resor mellan kommuner inom Sverige och till resmål utanför fastställt färdtjänstområde.

1§ DEFINITION - VAD ÄR RIKSFÄRDTJÄNST?

- 1.1 Med riksfärdtjänst avses resor mellan kommuner, där kommunen gett tillstånd och lämnar ersättning för kostnader utöver normala reskostnader för personer som till följd av stor och varaktig funktionsnedsättning måste resa på ett särskilt kostsamt sätt.

Riksfärdtjänst måste ske inom Sverige och får i sin helhet inte ske inom fastställt färdtjänstområde.

- 1.2 Ändamålet för resan ska vara rekreation, fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet.
- 1.3 Resor till och från arbete samt resor i tjänsten omfattas inte av riksfärdtjänst, ej heller transporter som bekostas av annan huvudman.
- 1.4 Riksfärdtjänst beviljas med billigast färd sätt utifrån den enskildes funktionsnedsättning.

Riksfärdtjänst är en del av kollektivtrafiken och skall därmed så långt möjligt samordnas med denna.

Tillämpningsföreskrifter 1§

- Med stor funktionsnedsättning menas att resenär p.g.a. sin funktionsnedsättning inte kan resa med allmänna kommunikationsmedel enbart med den hjälp transportföretaget tillhandahåller.
- Resa på ett särskilt kostsamt sätt avser att resenären på grund av sin funktionsnedsättning inte kan resa med de, på sträckan vanligast förekommande kommunikationerna, utan merkostnader.

Bedömning av vanligast förekommande transportmedel och transportsätt görs vid varje ansökningsstillfälle i förhållande till resans längd, resans omfattning och liknande.
- Ändamålet för resa med riksfärdtjänst får inte vara resor till och från arbete eller resor i tjänsten. Inte heller resor för vård och behandling omfattas av riksfärdtjänst.
- Resor bekostade av det allmänna eller annan huvudman kan vara t.ex. resor till och från särskola och grundskola, sjukresor, arbetsresor, tjänsteresor. Om resan bekostas av det allmänna eller annan huvudman kan inte riksfärdtjänst beviljas.
- Billigaste färd sätt innebär följande:
 - a) i första hand används allmänna kommunikationer, d.v.s. tåg, buss, båt eller flyg där så är möjligt

- b) i andra hand används allmänna kommunikationer, d.v.s. tåg, buss, båt eller flyg tillsammans med ledsagare där så är möjligt
- c) i tredje hand används allmänna kommunikationer i kombination med personbil/specialfordon
- d) i fjärde hand används enbart personbil/specialfordon

Annan prioritering kan göras om resan därigenom blir billigare.

Prövning ska alltid ske med beaktande av befintlig handikappanpassning av allmänna kommunikationer på den sträcka ansökan avser samt med hänsyn till resenärens funktionsnedsättning.

Avsaknad av eller dåliga förbindelser med allmänna kommunikationsmedel på vissa sträckor innebär inte att tillstånd för resa med riksfärdtjänst medges. Avsaknad av allmänna kommunikationsmedel och/eller dåliga förbindelser innebär svårigheter att åka även för andra än personer med funktionsnedsättning.

2§ VEM FÅR RIKSFÄRDTJÄNST?

- 2.1 Ansökan om riksfärdtjänst kan göras av person som är folkbokförd i kommunen.
- 2.2 Ansökan om tillstånd till riksfärdtjänst görs hos kommunens handläggare för riksfärdtjänst.
- 2.3 Villkoret för riksfärdtjänst är att funktionsnedsättningen är stor och omfattande samt har en varaktighet som överstiger 6 månader.
- 2.4 Barn kan beviljas riksfärdtjänst om barnet på grund av funktionsnedsättning är förhindrat att göra resor på egen hand, som jämnåriga barn normalt kan göra.

Tillämpningsföreskrifter 2§

- Första gången resenären ansöker om riksfärdtjänst skall ansökan vara handläggaren tillhanda senast fyra veckor före avresedatum.

I särskilda fall kan ansökan prövas på kortare tid, t.ex. vid begravning eller om närstående blivit svårt sjuk.

Ansökan kan även prövas på kortare tid, dock senast två veckor före avresedatum då sökanden är känd av handläggaren sedan tidigare och aktuell utredning finns att tillgå.

Ansökan om riksfärdtjänstresa under storhelger (t.ex. julhelg) måste vara handläggaren tillhanda senast sex veckor före avresedatum.

Tillstånd beviljas inte för privatbil, hyrt fordon eller liknande.

- Funktionsnedsättningen måste bedömas bestå i minst 6 månader och skall på begäran kunna styrkas med läkarintyg.
- Barn som kan resa med allmänna kommunikationer tillsammans med vuxen person anses normalt inte uppfylla riksfärdtjänstlagens kriterier för tillstånd.

Mindre barn reser normalt inte ensamma med allmänna kommunikationsmedel. En förutsättning för att de ska kunna genomföra en resa är att de åtföljs av vuxen, oavsett om barnet har funktionsnedsättning eller inte.

Vid bedömning om mindre barns rätt till riksfärdtjänst görs därför en bedömning av hur barn i motsvarande ålder klarar resa med allmänna kommunikationsmedel på aktuell sträcka.

Klarar ett mindre barn inte att genomföra en resa med allmänna kommunikationsmedel, trots att barnet åtföljs av vuxen, kan rätt till riksfärdtjänst föreligga även för mindre barn. Det kan till exempel vara att barnet har en omfattande fysisk eller psykisk funktionsnedsättning eller en allvarigare utvecklingsstörning.

För bilstol/ bilkudde ansvarar vårdnadshavare.

3§ RESA MED RIKSFÄRDTJÄNST

- 3.1 Ersättning för merkostnader kan beviljas för resor inom Sverige men som inte i sin helhet sker inom det fastställda färdtjänstområdet.
- 3.2 Riksfärdtjänst är tidsstyrd vilket innebär att önskar avrese- och/eller ankomsttid kan förskjutas.
- 3.3 Samordning sker med andra resenärer.
- 3.4 En resa med riksfärdtjänst sker mellan en avreseadress och en ankomstadress.
- 3.5 Byte mellan transportmedel kan förekomma.
- 3.6 Avbeställning av resa måste göras senast 7 dagar före avresedag vid riksfärdtjänstresa med tåg, flyg eller båt. Avbeställning av riksfärdtjänstresa med personbil/specialfordon måste göras senast dagen före avresedagen.
- 3.7 Resa med riksfärdtjänst förutsätter ett resande i skälig omfattning. Resor i annan omfattning kan medföra begränsningar.

Tillämpningsföreskrifter 3§

- Resa med riksfärdtjänst ska ske mellan olika kommuner. Om resan har startpunkt inom fastställt färdtjänstområde måste målpunkt för resan vara utanför fastställt färdtjänstområde, eller tvärtom.

Resa kan också ske mellan två kommuner där båda ligger utanför fastställt färdtjänstområde.

Resa kan endast beviljas inom Sverige.

- Förskjutning av avrese- och/eller ankomsttid skall sättas i relation till resans längd. Hänsyn kan dock tas till speciella tillfällen då fast avrese- och/eller ankomsttid är nödvändig.
- Resor med riksfärdtjänst skall samordnas så långt som möjligt. En resa kan därför ta längre tid än vad en direktresa beräknas ta.
- Mellan en avreseadress och en ankomstadress, vid resa med personbil/specialfordon, sker stopp endast för att släppa på och av resenär som enligt regelverk och avtal samordnas med riksfärdtjänstresa.
- Väntetid vid byte mellan transportmedel kan förekomma och sätts i relation till bland annat resans längd, på sträckan förekommande allmänna kommunikationsmedel.

Kortare bytestider eller undantag från byte mellan transportmedel, kan beviljas efter särskild prövning.

- Avbeställning av riksfärdtjänstresa med tåg, flyg, båt görs hos handläggaren senast 7 dagar före avresedag. Avbeställning av riksfärdtjänstresa med personbil/specialfordon kan även avbeställas direkt hos beställningscentralen, dock senast dagen före avresedag.

För resa som inte avbokas inom angivna tidsramar uttages avgift motsvarande egenavgiften för den beställda resan.

Avbeställning vid akut sjukdom bedöms särskilt.

- Skälig omfattning av antal resor prövas vid varje enskilt fall. Prövning sätts i relation till bl.a. resans längd, omfattning, på sträckan förekommande allmänna kommunikationsmedel.

4§ LEGITIMERING

4.1 Tillstånd för riksfärdtjänst är personligt och får inte överlåtas.

- 4.2 Kommunen beslutar, utifrån den enskildes funktionsnedsättning, antal resor, vilket färdmedel resan genomförs med samt vilken tilläggservice och särskilda villkor som behövs för resans genomförande.
- 4.3 Riksfärdtjänst är en persontransport och förutsätter att riksfärdtjänstberättigad medföljer på resan.

Tillämpningsföreskrifter 4§

- Tillstånd för riksfärdtjänst gäller i normala fall för enstaka resor.

Ett generellt riksfärdtjänstillstånd kan dock beviljas för ett begränsat antal resor och oftast för en förutbestämd reserelation. Tidsperioden för ett sådant tillstånd uppgår till maximalt 12 månader.

- Tillstånd kan beviljas för färd sätt enligt följande:

- 1) Allmän kollektivtrafik med ledsagare
- 2) Buss
- 3) Bår/Liggande transport
- 4) Båt
- 5) Flyg
- 6) Fordon med lågt insteg
- 7) Personbil
- 8) Specialfordon
- 9) Tåg, 1:a klass
- 10) Tåg, 2:a klass

- Tilläggservice kan beviljas i form av:

- a) Baksätesresenär
- b) Begränsad omväg tid
- c) Begränsad väntetid vid byte
- d) Bärhjälp
- e) Ensamresenär
- f) Framsätesresenär
- g) Ledarhund/servicehund/signalhund *
- h) Lämnas till mötande
- i) Särskild hjälp
- j) Undantag från byte mellan fordon

* Ledarhund/servicehund/signalhund får medföras utan kostnad förutsatt att det framkommer av den riksfärdtjänstberättigades legitimering. Det måste dock anmälas i samband med ansökan och framgå av beslutet att ledarhund/servicehund/signalhund ska medfölja.

Sällskapsdjur reser enligt samma principer som inom kollektivtrafiken. Om hund eller sällskapsdjur ska medfölja ska detta anmälas vid ansökan.

- Riksfärdtjänst är en persontransport. Transport av bagage, hjälpmedel och annat utan den riksfärdtjänstberättigade ingår därför inte i riksfärdtjänsten.

Riksfärdtjänstberättigad kan däremot medföra hjälpmedel och normalt bagage. Med normalt bagage avses vad en icke funktionshindrad person normalt kan bära på egen hand.

Hjälpmedel räknas inte som bagage.

5§ LEDSAGARE

- 5.1 För riksfärdtjänstresa med ledsagare krävs särskild prövning.
- 5.2 Med ledsagare vid resa med riksfärdtjänst avses person som måste medfölja riksfärdtjänstberättigad för att denne ska kunna genomföra sin resa. Behovet av ledsagare ska vara knutet till själva resan och inte till vistelsen vid resmålet.
- 5.3 Ledsagare till mindre barn prövas särskilt.

Tillämpningsföreskrifter 5§

- Ansökan om ledsagare görs hos kommunens handläggare för riksfärdtjänst.

Ledsagare måste stiga på och av samtidigt som den riksfärdtjänstberättigade och får inte förorsaka extra service av förare.

Om ledsagare beviljas medföljer denne kostnadsfritt för den enskilde.

Om ledsagare ska resa utan att riksfärdtjänstberättigad medföljer, exempelvis ledsagarens returresa när resenären lämnats och resa för att möta upp resenär när denna ska resa hem, ersätts detta av riksfärdtjänsten. Den del av resan som ledsagaren gör utan riksfärdtjänstberättigad ska ske med billigaste färd sätt.

Ledsagare beviljade enligt annan lagstiftning berättigar inte automatiskt till riksfärdtjänstresa med ledsagare.

Den som är ledsagare måste kunna ge den riksfärdtjänstberättigade den hjälp denne behöver.

Riksfärdtjänstberättigad med tillstånd för ledsagare måste själv ordna ledsagare.

För riksfärdtjänstberättigad som är beviljad assistansersättning (LASS 1993:389) sker särskild prövning avseende fördyrade reskostnader om resan sker med allmänna kommunikationsmedel. För denna prövning

kan riksfärdtjänsthandläggare kräva in Försäkringskassans beslut av vilket framgår antal beviljade assistanstimmar. Denna prövning görs med anledning av att enskild som är beviljad assistansersättning redan beviljats ersättning av Försäkringskassan för utgifter för personlig assistans, exempelvis biljett för resa.

- Ledsagare kan beviljas då resenären har behov av hjälp för resans genomförande utöver den hjälp som trafikföretaget och den kommunala färdtjänsten ger.

Resenärens behov av hjälp under vistelsen på besöksorten, oro och rädsla inför resan osv. motiverar inte att tillstånd till ledsagare beviljas.

Om resenären behöver mer hjälp än vad som en ledsagare tillsammans med trafikföretagens personal kan ge kan tillstånd för fler ledsagare i undantagsfall beviljas.

- Ledsagare beviljas normalt inte till mindre barn. Barn behöver, oavsett funktionsnedsättning, åtföljas av en vuxen vid resa med allmän kollektivtrafik.

Vid bedömning avseende tillstånd till ledsagare för mindre barn görs jämförelse med hur jämnåriga barn klarar resan med allmänna kommunikationsmedel.

6§ MEDRESENÄR

- 6.1 Med medresenär avses en resenär som reser i sällskap med riksfärdtjänstberättigad utan att det är motiverat av resenärens hjälpbehov.
- 6.2 Riksfärdtjänstberättigad har rätt att ta med högst tre (3) personer på resan inklusive medresenär, egna barn och ledsagare.

Tillämpningsföreskrifter 6§

- Medresenär ska stiga på och av samtidigt som den riksfärdtjänstberättigade och får inte förorsaka extra service av förare.
- Medresenär erlägger samma avgift som riksfärdtjänstberättigad vid resa med personbil/specialfordon. Vid resa med övriga allmänna kommunikationsmedel så som tåg, flyg och båt, betalar medresenären den faktiska kostnaden för sin resa.

7§ AVGIFTER

- 7.1 Förordning av egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst meddelas av regeringen. Förordning (1997:782). Se bilaga 1.

Egenavgiften beräknas på det kortaste avståndet mellan de orter där resa börjar och slutar, oavsett vilket färdmedel som används.

Förändring av egenavgifterna sker via beslut från regeringen.

Tillämpningsföreskrifter 7§

- Om beviljad resa med riksfärdtjänst bokas via riksfärdtjänsthandläggare och riksfärdtjänstresa genomförs med allmänna kommunikationsmedel, såsom tåg eller flyg, betalas egenavgiften via inbetalningskort. Biljetterna skickas hem per post till resenären.

Då riksfärdtjänstresa genomförs med taxi/specialfordon betalas egenavgiften kontant till chauffören vid genomförandet av resan. Undantag kan göras då särskilda skäl föreligger.

- Beviljad resa med riksfärdtjänst kan bokas och betalas av riksfärdtjänstberättigad själv. Ersättning för uppkomna merkostnader utbetalas till riksfärdtjänstberättigad efter inlämnande av kvitto på utlägg.

Kvitto på utlägg ska inkomma senast tre (3) veckor efter resans avslutande.

8§ ÅTERKALLELSE AV TILLSTÅND

- 8.1 Ett beviljat tillstånd kan återkallas om förutsättningar för tillståndet inte längre föreligger eller om ändrade förhållanden medför att tillståndets omfattning eller villkor bör förändras. Tillståndet kan också återkallas om resenären gör upprepade eller allvariga överträdelse av gällande regler.

Tillämpningsföreskrifter 8§

- Om tillståndshavaren, genom förändrat hälsotillstånd eller av andra skäl, inte längre uppfyller lagens kriterier för att beviljas riksfärdtjänst kan tillståndet återkallas.

Anpassning av de allmänna kommunikationsmedlen kan också medföra att ett tillstånd återkallas då förutsättningarna för att beviljas riksfärdtjänst inte längre föreligger, eftersom resan istället kan ske med allmänna kommunikationsmedel till normala reskostnader.

Beslut om återkallelse ska motiveras och delges enskild.

Enskild har rätt att inkomma med yttrande över omständigheterna som ligger till grund för beslut om återkallelse.

Beslut om återkallelse kan överklagas enligt förvaltningslagen.

9§ ÖVERKLAGANDE

9.1 Beslut om riksfärdtjänst och individuella föreskrifter för riksfärdtjänst kan överklagas enligt förvaltningslagen.

Ovanstående förslag är utarbetat av tjänstemannautskottet och arbetsgruppen för regelverk för färdtjänst och riksfärdtjänst, på uppdrag av beställarrådet./JN

Bilaga 1

Förordning 1997:782

Egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst		
Vägavstånd i kilometer	Egenavgift	Egenavgift t.o.m. 25 år
0 - 100	105	73
101 - 125	130	91
126 - 150	165	115
151 - 175	195	136
176 - 200	220	154
201 - 225	255	178
226 - 250	275	192
251 - 275	300	210
276 - 300	320	224
301 - 350	370	259
351 - 400	420	294
401 - 450	455	318
451 - 500	480	336
501 - 600	535	374
601 - 750	600	420
751 - 1000	655	458
1001 - 1250	680	476
1251 - 1500	700	490
1501 - och längre	755	528